

የሃና ብሩራዊ እዮቤልዩ ሃገራዊ ባጤራና "ናቕፋ"

መሓመድ ኑር ያሕዶ

ከም ዝፍለጥ ነፍሲ ወከፍ ሃገር ናይ ገዛእ ርእሳ ሃገራዊ ባጤራ ኣለዎ። ባጤራ ኣብ ውሽጢ ሃገር ኣብ መንጎ ውልቀሰባትን ትካላትን ንዝካየድ ገንዘባውን ንግዳውን ምልውዋጥ፡ ምስ ናይ ካልኣት ሃገራት ባጤራታት እናተሸራረፈ ድማ ኣብ ኣህጉራዊ ናይ ሸርፊ ዕዳጋን ሸመተን ዘገልገል መሳርሒ እዩ።

ሎሚ፡ ሃገራት ዓለም፡ ኩለን ነፍተን ሃገራዊ ባጤራ ኣለወን። ገለ ከም ሃገራት ኤውሮጳ ዝኣመሰላ ድማ ብሓባር ዝግልገላሉ ዞባዊ ባጤራ ኣለወን። ሰባት፡ ኣብ ኣህጉራዊ ንግዳዊ ርክባት ዓቢይቲ ባጤራታት ከም ዶላር፡ ፓውንድ፡ ዩሮ፡ የንን ካልኣትን ክጥቀሙ ይመርጹ። ኤርትራ እውን ከም ሃገር ናታ ባጤራ ክተውጽእ መሰላ ስለዝኾነ፡ ዕድመ ናጽነታ ሸዱሸተ ዓመት ኣብ ዘቕድረሉ፡ መንግስቲ ኤርትራ ብቁጽሪ 69/1997 ዝፍለጥ ሕጋዊ ኣዋጅ ብምውጻእ "ናቕፋ" ዝስሙ ሃገራዊ ባጤራ ብምውጻእ፡ ባጤራ ብር ብወግዓዊ ባጤራ ኤርትራ ከም እተተኸኸ ኣፍሊጡ።

እቲ ብመንግስቲ ኤርትራ ዝወጸ ኣዋጅ፡ ሸቶታት ቁጠባዊን ማሕበራዊን ልምዓት ንምዕዋት ናጻ ገንዘባዊ ፖሊሲ ከምዘድሊ፡ ሚዛን መሰርሕ ንግዲ ንምሕላውን ምርግጋእ ዕዳጋን ናጽነት ምልውዋጥ ባጤራ ንምርጋገጽን ናይ ወጻኢ ሸርፊ ንምቕራብን ሃገራዊ ባጤራ ምህላው ኣገዳሲ ምዃኑ የነጽር።

ብመሰረት እቲ ዝወጸ ኣዋጅ፡ ባንክ ኤርትራ ባጤራ ብር ናብ ናቕፋ ምቕያር ዝጅምረሉ ዕለት 8 ሕዳር 1997 ምዃኑ ብምሕባር፡ ምቕያር ዝካየደሉ ቦታት ወሲኑ። ከምኡውን ኣብቲ መሰርሕ ምቕያር ክማላእ ዘለዎ ኣገባብን ቅጥዕን

ዘነጻር መመርሖታት ናብ ሓለፍቲ ንግዳዊ ባንክን ባንክ ኣባይትን ንግዲን ተዋሂቡ። ኣብ ርእሲ'ዚ ኤርትራን ኢትዮጵያን ምቕያር ባጤራ ኣብ ሓደ እዋን ከካይዳ ከምዘወሰናን፡ ነቲ መስርሕ ምቕያያር ዝምልከቱ ኣገባባት ንምንጻርን ስሚናራት ብዝተፈላለዩ ሰበ ስልጣን ተኻዲዶም።

ብ7 ሕዳር ምሽት 1997 ወግዳዊ ስነ-ስርዓት ምጅማር ሃገራዊ ባጤራ “ናቕፋ” ላዕለዎት ሰበ-ስልጣን መንግስትን መራሕቲ ሃይማኖትን ዲፕሎማሳኛታትን ብርክት ዝብሉ ዕዳማትን ኣብ ዝተረኽበሉ እዩ ተኻዲዶ። ክቡር ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኣቶ ኣሳይያስ ኣፈወርቂ ኣብቲ ኣጋጣሚ ኣብ ዘቕረቦ ቃል፡ 8 ሕዳር ሃገራዊ ባጤራ ናቕፋ ኣብ ተጠቓምነት ዝውዕለሉ ብምጻኑ ኣብ ታሪኽ ህንጻት ሃገርና ኣገዳሲ ነጥቢ መቐይሮ ምጻኑ ብምጥቃስ፡ ሃገራዊ ባጤራና ናቕፋ ክንዮ ቁጠባዊ ረብሓኡ፡ ሞራላዊ ትርጉሙ ካብ ኢድናን ኣዲንትናን ሓሳብናን ዘይፍለን ኣብ ሕልና ነፍስ ወከፍ ኤርትራዊ ዝነብርን መግለጺ መንንነትናን ታሪኽናን ሃገራውነትናን እዩ ክብል ምግላጹ ይዝከር።

ብርግጽ፡ ድማ ምጅማር ዑደት ባጤራ ናቕፋ ዓቢ ቁጠባውን ፖለቲካውን ዕላማ ዝሓዘ ታሪኻዊ ፍጻመ እዩ ነይሩ። 8 ሕዳር 1997 ህዝብና ኣብ ታሪኹ ንመጀመርታ ግዜ ብሃገራዊ ባጤራኡ ክጥቀመሉ ዝጀመረ ዕለት እዩ ነይሩ። ተቓላሳይ ህዝቢ ኤርትራ፡ መሬቱ ካብ መግዛእቲ ሓራ ብምግባር ንናጽነት ሃገሩ ብውሃ ዘበለ ረፈረንዱም ኣብ ቅድሚ ማሕበረ ሰብ ዓለምን ኣብ ቅድሚ እቶም ዝተጸብእዎ ታሪኻውያን ጸላእቱን ኣረጋገጹ፡ ሃገራዊ ባጤራ ኣብ ምሕታም ዝበጽሓሉ ዕዞዝ ዕለት ድማዩ።

ህዝቢ ኤርትራ ነዚ መግለጺ መንነቱን ክብሩን መረጋገጺ ናጻ ቁጠባዊን ፖለቲካዊን ሕርያኡ ዝኾነ ዕዞዝ ኣጋጣሚ ብድምቀት ክጽንብሎ ግድን እዩ። ክንዲ ዝኾነ ነቲ ሓላጎት ጽንዓቱን ቃልሱን ዝኾነ ሃገራዊ ባጤራኡ “ናቕፋ” ብልዑል ሓበን እዩ ተቐቢልዎ። እታ ንሰውራ ዘዕኩኹትን ተደጋጋሚ ወራራት ጸላኢ ኣላሽ ኣቢላ ምሕራር መላእ ኤርትራ ዘበሰረት ናቕፋ፡ ብ8 ሕዳር 1997 ብስማ ዝተሓተመ ሃገራዊ ባጤራ ኣብ ኣገልግሎት ንክውዕል ብምእዋጅ፡ ትእምርቲ ጽንዓት ህዝቢ ኤርትራ ጥራይ ዘይኮነት ትእምርቲ ናጻ ቁጠባን ናጻ ፖሊሲን ሃገረ ኤርትራ ክትኸውን በቂዓ። ህዝብና ንሃገራዊ ባጤራኡ ብውጽኢት ስርሑ ክብሩ ዓቂቡ፡ ንኹሎም እቶም ኣንጻር ግሰጋሰ ባጤራኡን ልኡላውነት ሃገሩን ዝተኣልሙ ውዲታት ጸላእቲ ከምክኖ ምክኣሉ እውን ካልእ ርእሱ ዝኸኣለ ዓቢ ታሪኽ እዩ።

ሎሚ፡ ብተመሳሳሊ መንፈስን ቆራጽነትን ብሩራዊ እዮቤልዩ ምውጻእን ምዝርጋሕን ናይዚ ሕላገት መንነትናን ኩርዓትናን ኮይኑ ዝቕጽል ዘሎ ሃገራዊ ባጤራና ነብዕል ኣለና። ሃገራዊ ባጤራና “ናቕፋ” ንዓና ዓቢ ትርጉምን ዋጋን ኣለዎ። እዚ ክቡር ዕለት፡ ምእንቲ ሓርነት ሃገርና ኣብ ነፍሲ ወከፍ ስድራ መሬት ዝፈሰሰ ድምና እንስተንትነሉ፡ ንክብረት ህዝብን ልኡላውነት ሃገርን ኣብ ምክልኻልን ምውሓስን ሓርነት ዝወደቐ ስዉኣትና ብሓበን እንዝከረሉ እዩ።

ብሩራዊ እዮቤልዩ ምጅማር ሃገራዊ ባጤራና ናቕፋ ንኹሎም ጸላእቲ ኣብ ምስዓር ዓቢ ዓወታት ኣመዝጊብና ኢና እንዝክሮ ዘለና። ኣንጻርና ዝተፋሕሱን ዝተኻየዱን ተንኮላትን ተጸብኢታትን ዘይፍትሓዊ እገዳታትን ወተሃደራዊን ፖለቲካዊን ወፍርታትን ኮታ ኩሉ እቲ ንምድኻምና፡ ዓቕሚ ሰብናን ቁጠባዊ ትሕዝቶናን ንምጽንቃቕ ኮነ ኢልካ ዝተኻየደ ሸርሒታት ከነፍሽል በቂዕና ኣለና። ካብዚ ኣንጻርና ዝተኻየደ ተጸብኢታት ድማ ከም ብሓዊ ተፈቲኑ ዝድልድልን ዝጽብቕን ወርቂ ተርኒዕና ንወጽእ ኣለና። ካብ ናጻ ፖለቲካዊ መስመርና ፈልከት ኣይበልናን። ሳላ ጽኑዕ መኻተና ድማ ኣይሊን ታህዲድን ጸላእቲ መኻኒኑ ይርከብ። ከምቲ ምስላ ዝብሎ “ዕምሪ ጭቆና ንግዜኡ ዕምሪ ሓቕን ፍትሒን ድማ ንሓዋሩ’ዩ።”

ሃገራዊ ባጤራና ብስራሕናን ኣፍራይነትናን ተኸቢሩ ክቕጽል እዩ። ንእግረ መገድና ድማ፡ እዚ ክቡር ታሪኻዊ ትርጉም ዘለዎ ሃገራዊ ባጤራና ኣብ እዋን ንግድን ዕድገን ብጥንቃቕን ክንክንን ክንሕዞ ምዝኸኻር ኣገዳሲ እዩ። ምስቲ ልዑል ኣይሊ ናይ ምዕዳግ ዘለዎ ባጤራታት ተወዳዳሪ ኮይኑ፡ ሕላገት ኩርዓትናን ሓበናን ኮይኑ ክቕጽል ድማ ኣብ ሓራ ፖለቲካዊን ምስመርን ውሳኔን ረጊጽና ከም ህዝቢን ሃገርን ኣፍራይነትና ከነዕዝዝ ብኣጋጣሚ’ዚ ክቡር ዕለት ቃልና ከነሓድስ ይግባእ።